

med det nuværende tvangsrestriktionssystem over for de arbejdsløse. Det samme vil gælde for mange ældre, der gerne gradvis vil trække sig ud af arbejdslivet før 67 års alderen. Atter her er nærværende lovforslags løsning så langt at foretrække fremfor det stive, diskriminerende efterlønsystem, hvormed den siddende regering har søgt at klare problematikken.

I det hele er det karakteristisk for det foreliggende lovforslag, at det er et forslag, som er baseret på større personlig frihed for den enkelte ordentlige medborger (ikke for nasserne), og at det muliggør afskaffelse af et væld af tvangselementer i den bestående ordning.

Da § 1 alene kræver arbejdsdygtighed, er mange invalidepensionister, enkepensionister og førtidspensionister omfattet af lovforslaget. Dette må naturligvis tages i betragtning ved reformer af disse dele af pensionslovgivningen. Ved overvejelsen af, hvilke aldersklasser der skal omfattes af nyordningen, har det været naturligt at sætte den øvre grænse ved folkepensionsalderen, jfr. herved også folketingets vedtagelse den 23. maj 1980 om, at »ret til dagpenge ophører ved udløbet af den måned, hvori medlemmet fylder 67« (§ 53, stk. 3, i lov om arbejdsformidling- og arbejdsløshedsforsikring m. v.). Unggrænsen har været sværere at trække. På den ene side fører en fuldstændig gennemførelse af lighedsgrundsætningen til blot at kræve, at den unge var udskrevet af folkeskolen. På den anden side har forslagsstillerne ønsket, at der efter dette tidspunkt var en vis periode, hvori den unge er særlig motiveret til at finde sig en læreplads og ikke blot forfalder til det for mange unge særlig fristende, som ligger i blot nogle dage om måneden at benytte sig af den her foreslåede ordning og derigennem opnå de nødvendige penge til livets opretholdelse for derefter at drive og sløse tiden bort. De senere års udvikling, hvorefter den almindelige alder for skoleophøret forhøjes mere og mere, vil sikkert inden for en overskuelig fremtid medføre, at 18 års ungarbejdergrænsen på arbejdsmarkedet også bliver forhøjet. Så længe dette ikke er sket, og så længe folketinget vitterlig opretholder et alvorligt ungdomsarbejdsløshedsproblem, har forslagsstillerne været betænkelige ved at sætte grænsen højere end de 18 år, hvor forældreforsørgelsespligten normalt ophører.

Fremskridtsgruppen har drøftet, om der – bl. a. som følge af statsfinansernes elendige stilling – skulle indføres en selvforsikringsregel. For eksempel 5 karensdage i hver 6 måneders periode. Udvidelsen af systemet fra som nu kun at gælde arbejdsløshedskassemedlemmer (altså stort set LO-

arbejdere) til overensstemmende med grundlovens § 75 at angå alle, giver en vis grund til en sådan stramning af reglerne. Arbejdsløshedsulykken bliver jo i mange tilfælde også først katastrofal, når arbejdsløsheden har stået på i nogen tid, og for de husstande, hvor dette ikke konkret er rigtigt, hjælper det almindelige sociale sikringsnet. Skulle man ikke sætte lovforslagets selvkontrollerende, administrationsbefriede effekt over styr, måtte en karensdagsregel nok udformes sådan, at vedkommende i karensperioden skulle stille sin arbejdskraft til det offentlige rådighed. Dette ville givetvis i gammel-tænkernes propaganda mod at indføre noget nyt blive udnyttet til påstande om, at man vil have de svage i samfundet til at trælle uden løn. Selv om den slags betragtninger stort set ville være udslag af manglende forståelse og/eller ond vilje, har forslagsstillerne dog endt deres overvejelser på dette punkt med i første omgang at ville se tiden an, hvordan nyordningen kommer til at virke, uden at den besværes af en karensdagsregel.

§ 1 stiller forskellige krav, som umiddelbart vil være opfyldt af næsten alle, der melder sig (dansk bopæl, eventuelt dansk indfødsret, fritstående i forhold til visse arbejdskampe, aldersgrænser). Opdages det, at en dagpengesøgende ikke opfylder disse vilkår, bortvises han og kan ikke få betaling for det arbejde, han har udført, før opdagelsen sker. Derimod skal der ikke ske nogen forudgående systematisk kontrol af, om betingelserne er opfyldt. Slipper den pågældende derefter godt fra at få dagpengebeløbet udbetalt, uanset at han ikke opfylder betingelserne herfor, afgøres de juridiske konsekvenser heraf – for eksempel tilbagebetalingspligt og/eller strafansvar – efter dansk rets almindelige regler. Hovedreglen må være, at tilbagebetaling ikke skal ske.

Til § 2

Samfundets finanser kan ikke år efter år bære, at staten skal punge milliardvis af kroner ud til sneesevis af tusinder af mennesker, sådan at de intet må yde til gengæld til fordel for samfundet. I 1980 kommer der nok et betalingsbalanceunderskud på over 17 milliarder kroner. Det betyder, at vi producerer for dette beløb for lidt i forhold til, hvad vi bruger. Det bliver 20. gang i de sidste 21 år, at dansk produktion bliver mindre end dansk forbrug. Og det bliver værre og værre. Ligesom 1979-tallet slog den hidtil værste rekord, vil de 17 milliarder være mere, end vi nogen sinde tidligere har haft i underskud. Af de 17 milliarder udbetales de 15 milliarder i arbejdsløshedsunderstøttelse